

Pericarditis

Ontsteking van het hartzakje

U bent in behandeling bij een cardioloog van Meander Medisch Centrum, omdat er pericarditis bij u is geconstateerd. Onze medewerkers hebben u ongetwijfeld al de nodige informatie gegeven over uw aandoening en de behandeling.

In deze folder kunt u de belangrijkste zaken nog eens rustig nalezen. Het is goed daarbij te bedenken dat het gaat om algemene informatie; omstandigheden en ervaringen kunnen van patiënt tot patiënt verschillen. We vertellen u wat pericarditis is en welke behandelingsmogelijkheden er zijn. Uw cardioloog zal met u bespreken welke behandeling in uw geval het meest geschikt is.

Wat is pericarditis?

Bij pericarditis is er sprake van een ontsteking van het hartzakje (pericard). Dit is een stevig dubbel vlies rond het hart. De binnenste laag is vergroeid met de hartspier. Het hartzakje beschermt het hart tegen invloeden van buitenaf en het houdt het hart op zijn plaats. Tussen de twee lagen van het hartzakje bevindt zich een kleine hoeveelheid heldere vloeistof, waardoor de lagen gemakkelijk langs elkaar heen kunnen glijden (zoals twee glasplaten makkelijk over elkaar glijden met water er tussen).

www.meandermc.nl
mijn.meandermc.nl

Bezoekadressen:

Meander Medisch Centrum
Maatweg 3
3813 TZ Amersfoort

Locatie Baarn
Molenweg 2
3743 CM Baarn

Locatie Barneveld
(Medisch Centrum de Burgt)
Nederwoudseweg 17
3772 TD Barneveld

Locatie Bunschoten
(Gezondheidscentrum Scala Medica)
Chopinstraat 2D
3752 HR Bunschoten-Spakenburg

Locatie Leusden
(Medisch Centrum de Mulderij)
De Mulderij 2
3831 NV Leusden

Locatie Nijkerk
(De Nije Veste)
Oranjelaan 104
3862 CX Nijkerk

Postadres:

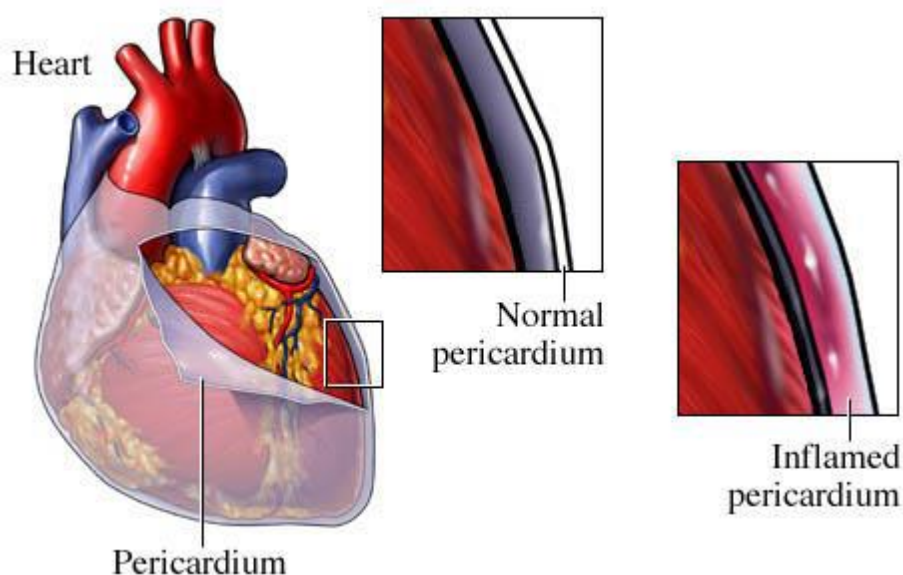
Postbus 1502
3800 BM Amersfoort

Telefoonnummers:

Algemeen: 033 – 850 50 50
Afspraken: 033 – 850 60 70

KvK Gooi en Eemland:

32082917

Wat zijn de oorzaken van pericarditis?

Een veel voorkomende oorzaak van pericarditis is een infectie door een virus of bacterie, meestal na een eerder doorgemaakte verkoudheid of griep. Ook wondjes door behandeling van tandarts en/of mondhygiëniste kunnen een infectie veroorzaken.

Minder vaak komen als oorzaak voor: een hartinfarct, een open hartoperatie, een verwonding (bijv. door een ongeval), slechte nierfunctie of een gezwel.

De verschijnselen kunnen plotseling of sluipend ontstaan. Hoe u aan deze infectie komt is vaak niet duidelijk.

Naast een bacteriële of virale pericarditis bestaan nog meer oorzaken voor een

pericarditis.

Deze hebben alle een andere oorzaak en worden in deze folder niet besproken.

Waardoor ontstaan de klachten?

- Door de ontsteking wordt de binnenwand van het hartzakje gezwollen en ruw. Omdat het vocht niet meer overal tussen de lagen van het hartzakje zit, kan het over elkaar wrijven zeer pijnlijk zijn.
- Door de reactie van de ontsteking kan er een toename van de hoeveelheid vocht tussen de vliezen ontstaan waardoor het hart minder ruimte heeft om zich goed te kunnen vullen met bloed. Het hart kan hierdoor niet goed functioneren.

Hoe herken ik pericarditis?

Als u eenmaal een ontstoken hartzakje heeft, bestaat de kans dat uw hartzakje in de toekomst opnieuw ontstoken raakt. Het is daarom goed om pericarditis te herkennen. U kunt het herkennen aan:

- Felle pijn op de borst doordat twee pericardlagen over elkaar heen schuiven; dit wordt erger bij diep ademen en minder in een zittende houding of bij het naar voren leunen.
- In het begin vaak hoge koorts of een griepig gevoel.
- Kortademigheid waardoor men onbewust oppervlakkig gaat ademen omdat dieper ademen pijnlijker is.
- Het vasthouden van vocht in de enkels.

Welke onderzoeken worden uitgevoerd voor het stellen van de diagnose?

Wanneer de arts u heeft onderzocht en een pericarditis vermoedt, is verder onderzoek nodig om de diagnose te bevestigen. Dan kan de juiste behandeling worden ingezet.

Het onderzoek bestaat onder meer uit:

- Het maken van een electrocardiogram (ECG);
- Beluisteren van het hart;
- Het maken van een echocardiografie (het zichtbaar maken van het hart). Hiermee kan de arts de dikte van het hartzakje meten, de aanwezigheid van vocht rondom het hart vaststellen en de functie van de linker hartkamer meten. Voordat u met ontslag gaat wordt een controle-echo gemaakt om te kijken of de hoeveelheid vocht is afgenomen en de functie van de linkerhartkamer is verbeterd.
- Het maken van een röntgenfoto van de borst. Hierop zijn de contouren van het hart zichtbaar en is te zien of de ruimte tussen de twee lagen van het pericard is uitgezet door vochtophoping.
- Bloedonderzoek kan helpen de ziekteverwekker te identificeren en de ontstekingsgraad vast te stellen.

Eventueel kan aanvullend onderzoek nodig zijn zoals een:

- CT-scan
- MRI-scan

Welke behandelingsmogelijkheden zijn er?

De behandeling is afhankelijk van de oorzaak. De meeste patiënten met pericarditis worden opgenomen in het ziekenhuis.

Bij een virusinfectie bestaat de behandeling voornamelijk uit het nemen van rust en behandeling met ontstekingsremmende medicatie bijvoorbeeld ibuprofen. Dit helpt ook tegen de pijn. Meestal is er geen behandeling nodig. Uw lichaam bestrijdt het virus zelf, dit kan enkele weken duren. Het pericardvocht bij een virale pericarditis zal in veel gevallen binnen een periode van enkele weken verdwenen zijn.

Behandelingsmogelijkheden zijn:

- Bedrust zolang de pijnklachten en koorts aanwezig zijn;
- Ontstekingsremmende medicijnen zoals ibuprofen;
- Antibiotica bij een bacteriële infectie.

Als de klachten of lichamelijke conditie er aanleiding toe geven kan uw cardioloog besluiten tot:

- een pericardpunctie: een punctie met een holle naald om het teveel aan vocht weg te zuigen;
- een operatie om een deel van het pericard te verwijderen. (Dit wordt niet in het Meander Medisch Centrum uitgevoerd.)

Risico's en complicaties

- Harttamponnade: door de ontsteking kan er ineens teveel vocht ontstaan in het hartzakje, waardoor de hartspier steeds minder ruimte krijgt om het bloed rond te pompen. Behandeling kan met behulp van een pericardpunctie.
- Bij chronische of een terugkerende pericarditis kan het hartzakje dik en stug worden. Het hartzakje wordt dan een soort pantser waardoor de hartspier te weinig ruimte krijgt om het bloed goed rond te pompen. Er is dan sprake van pericarditis constrictiva. De behandeling is operatieve verwijdering van het verdikte pericard. Indien deze laatst beschreven behandeling nodig zijn, wordt deze niet in het Meander Medisch Centrum uitgevoerd.

Nog vragen?

Hebt u nog vragen naar aanleiding van deze folder, stelt u deze gerust aan uw behandelend cardioloog of aan de verpleegkundige op de afdeling.